

European Network of Councils
for the Judiciary (ENCJ)

Reseau européen des Conseils
de la Justice (RECJ)

Încrederea publicului și imaginea justiției

Raportul RECJ 2017-2018

Co-finanțat prin Programul Justiție al Uniunii Europene

Cuprins

Introducere.....	3
Capitolul 1 Măsurarea și analizarea încrederii publicului	8
Capitolul 2 Strategii de comunicare	10
Capitolul 3 Comunicarea cu presa, alte puteri ale statului și profesioniștii din domeniul justiției	14
Capitolul 4 Instituția purtătorului de cuvânt.....	15
Capitolul 5 Activități de formare profesională în domeniul tehnicilor de comunicare	17
Capitolul 6 Rețele de socializare, bloguri, v-loguri și site-uri.....	18
Capitolul 7 Valoarea de marcă și conceptul	20
Capitolul 8 Protocoalele de comunicare în caz de criză	21
Capitolul 9 Înregistrarea audio-vizuală în sălile de judecată și sesiunile Consiliului Judiciar.....	24
Capitolul 10 Procedurile de apărare a independenței sistemului judiciar, a judecătorilor și a procurorilor	
Capitolul 11 Capacitatea de a transmite mesajele către publicul larg	28
Capitolul 12 Principalele recomandări și concluzii.....	30
Lista anexelor.....	33

Această publicație a fost elaborată cu sprijinul financiar al Programului Justiție al Uniunii Europene. Cuprinsul acestei publicații este răspunderea exclusivă a RECJ și nu trebuie interpretat în niciun caz ca fiind opiniile Comisiei Europene.

Introducere

Preambul

La abordarea titlului Proiectului „Încrederea Publicului și Imaginea Justiției”, scopul principal al Echipei de Proiect a fost să se concentreze pe importanța comunicării de și din sistemul judiciar.

În scopul acestui proiect, Echipa de Proiect este de părere că încrederea publicului ar trebui analizată mai mult din perspectiva modului în care se îmbunătățește și se construiește imaginea sistemului judiciar prin comunicare scrisă și verbală.

Din perspectiva măsurării încrederii publicului, Echipele de Proiect recomandă utilizarea studiilor cantitative și calitative cel puțin la fiecare trei ani, definind părțile interesate relevante și identificând acele persoane și organisme care vor fi abordate de sistemul judiciar pentru a influența încrederea publicului.

1) Descrierea temei

Un sistem judiciar caracterizat de integritate, transparență și responsabilitate este una din condițiile prealabile pentru o bună funcționare a statului de drept și pentru dreptul la un proces echitabil, oportun și eficient de către o instanță independentă și imparțială prevăzută de lege. RECJ cunoaște faptul că, pentru acest motiv, în planul său strategic pentru 2018-2021, RECJ specifică (printre altele) că, *pentru a menține statul de drept, Consiliile judiciare sau organismele independente similare trebuie să depună toate eforturile pentru a asigura menținerea unui sistem judiciar deschis și transparent.*¹ În mod egal, un sistem judiciar deschis și transparent este o altă condiție prealabilă de stabilire și menținere a încrederii publicului în justiție, care reprezintă baza legitimității sistemului judiciar.

RECJ observă (conform ultimelor sondaje privind încrederea publicului care au fost efectuate conform Tabloului de bord al UE privind Justiția din 2017) că încrederea scăzută a publicului în sistemul judiciar este încă o problemă, în timp ce impactul presei asupra deciziilor judecătorilor este în creștere și este mare în multe state (conform Chestionarului din 2016 în rândul judecătorilor cu privire la independența lor).

Prin urmare, RECJ a fost constituit ca fiind unul din obiectivele strategice pentru perioada 2018-2021 pentru a promova înțelegerea și respectul pentru independența judiciară. RECJ consideră că atitudinea (educațională) pro-activă a sistemului judiciar în sine este indispensabilă în acest sens și, prin urmare, va fi un subiect prioritar al RECJ.

Prin urmare, RECJ a identificat în Planul său de lucru 2017-2018² nevoia unui proiect care ar fi o continuare a activității desfășurate de trei foste echipe de proiect de lucru care au lucrat în domeniul încrederii publicului și a relațiilor dintre sistemul judiciar, presă și societate.

Problemele referitoare la relațiile dintre sistemele judiciare și presă și încrederea publicului

¹ Planul strategic al RECJ 2018-2021, pagina 2:

https://www.encj.eu/images/stories/pdf/GA/Paris/encj_4_year_plan_2018_2021_adopted_ga_2017.pdf

² https://www.encj.eu/images/stories/pdf/GA/Paris/encj_work_plan_2017_2018.pdf

în justiție ca o condiție prealabilă necesară pentru un stat de drept eficient nu reprezintă un subiect nou. Sistemele judiciare, profesioniștii din domeniul judiciar și publicul larg/presa (practic în întreaga lume) discută acest subiect de mai mult timp.³

O temă comună cu multe opinii (atât internaționale cât și naționale) cu privire la acest aspect este aceea că sistemul judiciar trebuie să aibă relații bune, regulate și deschise cu presa și publicul și că aceasta reprezintă unul din stâlpii cheie ai încrederii publicului în justiție.

De asemenea, justiția, societatea și presa reprezintă un subiect de interes special pentru RECJ deoarece toate sistemele judiciare europene se confruntă cu provocări similare în acest domeniu. Sistemul judiciar european a fost criticat pentru că nu este transparent, este învechit și izolat. Dar, în același timp, sistemul judiciar nu dispune de o voce în dezbaterile publice, având opinii puternice conform cărora sistemul judiciar ar trebui să comunice doar cu publicul prin deciziile sale. Dacă aceasta rămâne abordarea corectă, în special dacă presa dezinformează publicul, a reprezentat punctul central al Echipei de Proiect a RECJ privind justiția, societatea și presa 2011/2012. Societatea are dreptul de a fi informată corect cu privire la funcționarea puterii judiciare și a sistemului judiciar.⁴

Problema încrederii publicului și a relațiilor corespunzătoare dintre sistemele judiciare, societăți și presă este una din prioritățile politicii RECJ, menționate în mod repetat în recomandările, declarațiile și hotărârile adoptate anterior⁵.

Deoarece discută despre aceste aspecte, prezentul raport final se concentrează pe anumite subiecte (teme secundare), analizate în diferite capitole.

2) Obiective

³ Unele articole de ziar și alte site-uri:

Transparency of Judiciary and Responsibility of Media [Transparența sistemului judiciar și responsabilitatea presei]:

<http://birn.eu.com/programmes/transparency-of-judiciary-and-responsibility-of-media/>

The Official Website of the Massachusetts Judicial Branch - Judiciary-Media Committee [Site-ul oficial al ramurii sistemului judiciar din Massachusetts - Comitetul pentru sistemul judiciar și presă]: <http://www.mass.gov/courts/court-info/commissions-and-committees/judiciary-media-committee.html>

The judiciary and the media in the Netherlands [Sistemul judiciar și presa din Olanda]:

<https://www.rechtspraak.nl/SiteCollectionDocuments/TheJudiciary-and-the-Media-in-the-Netherlands.pdf>

Relationship between Judiciary and Media [Relația dintre sistemul judiciar și presă]:

<http://lawcenter.birzeit.edu/lawcenter/en/2012-10-31-07-50-52/389-Relationship%20between%20Judiciary%20and%20Media%20>

The working relationship between judges and the news media by James McLaughlin [Relația de lucru dintre judecători și presă de către James McLaughlin]: <https://www.rcfp.org/secret-justice-judicial-speech/working-relationship-between-judges-and-news-media>

The commonwealth judicial education institute chief justices' round-table discussion back ground paper for "the media and the judiciary in the democratic process" [Lucrare de bază elaborată în baza discuției de la masa rotundă a președinților de Înalte Curți organizată de Institutul de formare judiciară din Commonwealth pentru „presă și sistemul judiciar în procesul democratic”]:

<http://cjei.org/publications/kaiser.html>

The Express Tribune, Judiciary and the Media [Tribuna Expressă, sistemul judiciar și presa]:

<https://tribune.com.pk/story/472239/judiciary-and-media/> Procesul echitabil, sistemul judiciar și presa: Need for Balance, By A

Gowri Nair & Saipooja, School of Legal Studies, CUSAT [Nevoia de echilibru, de A Gowri Nair & Saipooja, Școala de Studii Juridice, Universitatea de Știință și Tehnologie Cochin]: <https://www.lawctopus.com/academike/fair-trial-judiciary-media-need-balance/>

Media and judiciary, Dasu Krishnamoorthy [Presa și sistemul judiciar, Dasu Krishnamoorthy]: <http://www.thehoot.org/media-watch/law-and-policy/media-and-judiciary-2298>

⁴ Raportul RECJ 2011-2012 privind justiția, societatea și presa 2011-2012, pagina 2:

https://www.ency.eu/images/stories/pdf/GA/Dublin/ency_report_justice_society_media_def.pdf

⁵ Trimiterile la activitățile anterioare ale RECJ și ale altor organisme internaționale referitoare la acest subiect poate fi găsite în anexa 1.

RECJ dorește ca prezentul proiect denumit „Încrederea publicului și imaginea justiției” să abordeze mai multe aspecte privind încrederea publicului și imaginea justiției, și să identifice reparațiile care pot fi efectuate de Consiliile judiciare și alte autorități judiciare pentru a le îmbunătăți. Obiectivul principal al proiectului este de a identifica bunele practici în materie de comunicare pentru a îmbunătăți încrederea publicului și imaginea sistemului judiciar, inclusiv comunicarea cu celelalte ramuri ale puterii. Proiectul nu stabilește standardele minime și, prin urmare, nu va evalua conformitatea sistemelor judiciare naționale cu recomandările propuse de echipa de proiect.

Planul de lucru sugerează următoarele activități ale proiectului:

- Studiază modul în care se poate îmbunătăți imaginea justiției și se poate influența încrederea publicului și elaborează un plan de acțiune general care poate fi utilizat de autoritățile judiciare naționale;
- Promovează dezvoltarea unui mesaj cheie pentru Consilii pe baza valorilor esențiale (independență, transparență, responsabilitate, eficiență/ profesionalism/ cantitate, integritate, respect pentru utilizatorii instanțelor.
- Reprezintă și identifică bunele practici din activitățile judiciare de informare în rândul publicului larg;
- Studiază relațiile cu presa în general și actualizează raportul RECJ 2012 privind justiția, societatea și presa, în special în ceea ce privește rolul Consiliilor judiciare.

De asemenea, proiectul are scopul de a verifica modul în care au fost implementate recomandările principale care pot fi extrase din cercetările efectuate referitor la justiție, societate și presă de către Echipa de Proiect. Aceste recomandări sunt:

1. Toate statele ar trebui să dezvolte și să utilizeze un sistem al purtătorului de cuvânt din sistemul judiciar sub forma unor judecători pentru relația cu mass-media și consilieri în comunicare, care ar trebui să aibă cunoștințe aprofundate despre sistemul judiciar, despre cum să informeze publicul într-un limbaj inteligibil și despre cine are cunoștințe sociale și mediatice.
2. În instanță, pot fi admise înregistrările audio-video atâta timp cât există măsuri speciale care sunt luate pentru a proteja neprofesioniștii împotriva filmării lor și că există un sistem de control pentru ca judecătorul să oprească filmarea dacă este necesar.
3. Se recomandă să se elaboreze ghiduri clare care să stabilească când se permite și când nu utilizarea telefoanelor mobile și a altor dispozitive de comunicații și care este procedura în cazul unei încălcări a acestei obligații.
4. Rețelele de socializare ar putea fi utile pentru instanțe sau organismele judiciare în timpul comunicării lor. Se recomandă dezvoltarea unei strategii, care să includă grupurile țintă și scopurile pentru care se utilizează fiecare rețea de socializare.
5. Sistemul judiciar din fiecare stat ar trebui să aibă un site care să fie sub responsabilitatea Consiliului judiciar sau a Administrației instanțelor. Fiecare instanță ar trebui să aibă propriul site pe pagina web a sistemului judiciar. Aceste site-uri ar trebui să

conțină informații destinate profesioniștilor, presei și publicului larg și ar trebui să conțină o bază de date de hotărâri judecătorești care să fie liber accesibilă publicului.

6. Există nevoia de reglementare a relațiilor dintre sistemul judiciar și presă. Se recomandă introducerea unui set de orientări privind relația cu presa, indiferent dacă sunt implementate prin lege sau ca un protocol obligatoriu (moral sau nelegal). Acestea nu pot interveni în limitele legale existente. Orientările privind relația cu presa ar trebui să fie o parte a unui plan strategic național care are un ciclu de planificare și raportare pentru comunicarea cu presa și societatea. Orientările privind relația cu presa ar trebui să clarifice diferitele scopuri și interese atât ale sistemului judiciar cât și ale presei. Ar trebui să precizeze ceea ce poate aștepta presa de la personalul instanțelor și modul în care instanțele ar trebui să se ocupe de nevoile presei înainte, în timpul și după judecarea cauzei.

7. Toate statele sunt încurajate să dezvolte o abordare pro-activă a presei. Această abordare ar trebui să se concentreze pe dosare individuale, precum și pe întregul sistem judiciar.

3) Rezultate

Pentru proiect: un raport prin care se identifică aspectele comune și posibilele soluții privind temele desemnate (stabilite mai sus), care pot fi folosite de Consiliile judiciare și alte autorități judiciare naționale, atunci când evaluează metodele de comunicare sau își planifică strategiile sau reformele.

Pentru sistemele judiciare:

- Rezultate imediate: pentru a îmbunătăți cunoștințele cu privire la ce acțiuni trebuie să întreprindă pentru a crește încrederea publicului și pentru a îmbunătăți imaginea sistemelor judiciare.
- Rezultate pe termen mediu: imagine publică îmbunătățită a sistemelor judiciare și o înțelegere mai bună a rolului sistemului judiciar de către jurnaliști și în societate în general.
- Rezultate pe termen lung: nivel ridicat de încredere în sistemul judiciar și în instituții în general.

4) Metodologie

- Cercetarea și centralizarea informațiilor relevante despre abordările anterioare ale acestui subiect.
- Colectarea informațiilor relevante cu ajutorul unui chestionar adresat Consiliilor judiciare reprezentate în echipa de proiect și altor membri și observatori RE CJ.
- Discutarea și analizarea informațiilor colectate în timpul mai multor sesiuni.
- Pregătirea unui raport privind constatările comune, bunele practici și posibilele recomandări.
- Prezentarea raportului Adunării Generale.

Statele care au răspuns la Chestionar sunt următoarele: Albania, Austria, Belgia,

Bulgaria, Croația, Danemarca, Anglia și Țara Galilor, Finlanda, Germania, Grecia, Ungaria, Italia, Letonia, Lituania, Muntenegru, Țările de Jos, Irlanda de Nord, Norvegia, Polonia, Portugalia, România, Scoția, Serbia, Slovacia, Slovenia, Spania.

5) Structura raportului

Raportul include o parte introductivă și 12 capitole, după cum urmează:

- 1. Măsurarea și analizarea încrederii publicului
- 2. Strategii de comunicare
- 3. Instrumente de comunicare cu presa, alte puteri ale statului și alți profesioniști din domeniul judiciar (avocați) și cei care sunt considerați ca fiind cei mai influenți actori în ceea ce privește promovarea încrederii publicului și imaginea justiției.
- 4. Instituția purtătorului de cuvânt în numele sistemului judiciar
- 5. Activități de formare profesională în domeniul tehnicilor de comunicare pentru persoanele care intră în contact cu publicul din sistemul judiciar
- 6. Rețele de socializare, bloguri, vloguri și site-uri
- 7. Valoarea de marcă și conceptul
- 8. Protocoale de comunicare în caz de criză
- 9. Înregistrarea audio-vizuală în sălile de judecată și]n timpul sesiunilor Consiliilor judiciare
- 10. Procedurile de apărare a independenței sistemului judiciar
- 11. Transmiterea către publicul larg - exemple de bune practici
- 12. Proiecte viitoare, recomandări principale, concluzii

Capitolul cuprinde informații relevante care au la bază răspunsurile la chestionar, exemplele de bune practici și recomandările.

Raportul conține 6 anexe.

Anexa 1 Prezentarea generală a RECJ, sursele europene și internaționale privind încrederea publicului

Anexa 2 Prezentarea generală a tipurilor de strategii de comunicare

Anexa 3 Chestionarul RECJ privind încrederea publicului și imaginea justiției

Anexa 4 Prezentarea generală a mesajului central al consiliilor/sistemelor judiciare naționale

Anexa 5 Judecătorii pentru relația cu mass-media de profil din Olanda

Anexă 6 Prezentarea generală a membrilor și observatorilor participanți ai RECJ

Capitolul 1 Măsurarea și analizarea încrederii publicului

1. Încrederea publicului

Încrederea publicului este vitală pentru independența sistemului judiciar al unui popor. Încrederea publicului în sistemele judiciare europene variază semnificativ de la un stat la altul⁶. Cu toate acestea, nivelul de încredere poate fi considerat ca fiind diferit de diferențele generale dintre societățile cu încredere mare, în principal din nord-vestul Europei și societățile cu încredere redusă, în principal din sud și est. Aceste diferențe sunt reprezentate de motivele istorice, sociale și economice.

Există insuficiente date pentru a concluziona că încrederea publicului în sistemul judiciar s-a redus chiar de-a lungul Europei. În trei sferturi din țări, nivelul de încredere a publicului în sistemul judiciar este mai mare decât în alte ramuri ale puterilor statului.⁷ Cu toate acestea, cercetările dintr-un număr de state, precum și dovezile empirice sugerează că încrederea publicului în sistemul judiciar se erodează. Acest lucru a oferit oportunități pentru legislație, măsuri informale și atacuri în presă care afectează independența sistemului judiciar. În cazul Poloniei, Comisia Europeană a declarat că există un risc clar de încălcare gravă a statului de drept.⁸ Echipa de proiect este alarmată de aceste împrejurări și ia în considerare ridicarea și stabilizarea încrederii publicului ca prioritate a sistemului judiciar.

2. Sondarea încrederii publice

Opunându-se acestor circumstanțe, echipa de proiect pune accentul pe nevoia unei abordări structurate a cercetării și analizei încrederii publicului în sistemul judiciar. Majoritatea statelor efectuează sondaje periodice care măsoară încrederea în sistemul judiciar în rândul părților interesate.⁹ Aproape oriunde, aceste sondaje sunt suplimentate de monitorizarea presei și a convorbirilor personale.¹⁰

Bune practici: Olanda

Consiliul Judiciar al Olandei raportează la fiecare patru luni evoluțiile încrederii publicului, punctele de vedere din rețelele de socializare și mijloacele media dominante, datele web și întrebările adresate frecvent și reclamațiile. Sistemul judiciar efectuează un chestionar la fiecare trei ani, prin care se măsoară toate componentele care contribuie la încrederea publicului în rândul tuturor grupurilor interesate relevante: publicul larg, utilizatorii instanțelor, procurorii, avocații și jurnaliștii, membrii parlamentului, oamenii de știință și factorii publici de decizie și reprezentanții organizațiilor publice, sociale și neguvernamentale. Rapoartele și rezultatele sondajului sunt diseminate în rândul membrilor Consiliului Judiciar, președinților instanțelor, judecătorilor pentru relația cu mass-media și personalului responsabil de comunicare.

Există diferențe semnificative între state în ceea ce privește frecvența și calitatea chestionarelor lor. Sondajele periodice pot stabili tendințe și evidențiază evenimentele care influențează încrederea publicului. Având în vedere legătura cu nivelul general de încredere din instituțiile statului, pentru a

⁶ Chestionar, întrebarea 3

⁷ Chestionar, întrebarea 4

⁸ Comunicatul de presă al Comisiei Europene, 20 decembrie 2017

⁹ Chestionar, întrebarea 2

¹⁰ Chestionar, întrebarea 1

Înțelege poziția și a determina conduita, tendințele sunt mai importante decât valorile absolute. *Prin urmare, echipa de proiect recomandă implementarea sondajelor privind încrederea publicului în statele membre și observatoare RECJ cel puțin la fiecare trei ani.*

Când se efectuează aceste sondaje, ar trebui să se înțeleagă că încrederea publicului este distribuită inegal în rândul părților interesate. Înainte de efectuarea unui chestionar, este important să se determine principalele părți interesate care influențează încrederea în sistemul judiciar. *Dacă este posibil, sondajele ar trebui să facă o distincție între toate părțile interesate, dar cel puțin între publicul larg, utilizatorii instanțelor, profesioniștii din domeniul judiciar și judecătorii și personalul judiciar.* Acest lucru le va permite să întreprindă unele acțiuni vizate mai bine și, prin urmare, mai eficiente și rentabile pentru a îmbunătăți încrederea publicului.

Este important ca sistemul judiciar să monitorizeze sondajele cantitative prin cercetări calitative, de exemplu, prin organizarea unor mese rotunde, grupuri de discuții sau consultări formale cu grupurile interesate principale. Acest lucru va asigura feedback-ul pentru a comunica unele rezultate ale sondajului și a furniza indicii cu privire la modul de îmbunătățire a încrederii în rândul acestor părți interesate.

Echipa de proiect observă că, în aproape toate statele, sunt disponibile date referitoare la încrederea publicului obținute din cercetări științifice europene, guvernamentale și independente. În combinație cu monitorizarea presei, convorbirile personale și mesele rotunde, acestea pot asigura un punct de pornire rapid și la costuri reduse pentru o abordare mai structurată a analizei încrederii publicului în sistemul judiciar. Echipa de proiect sugerează că sistemele judiciare ar trebui să publice sondaje cu privire la încrederea publicului. Acestea vor contribui la dezbateră privind rolul sistemului judiciar în societate și vor asigura informații și puncte de vedere valoroase de la părțile interesate.

3. Analiza tendințelor în încrederea publicului

În ultimii ani, a devenit treptat clar că încrederea publicului în sistemul judiciar nu este doar determinată de modul în care funcționează instanțele, ci și de modul în care comunică sistemul judiciar. Îmbunătățirea încrederii publicului printr-un mod mai strategic de comunicare cu publicul și alte părți interesate reprezintă scopul echipei de proiect. Deși trei sferturi din membrii și observatorii RECJ au adoptat unele forme de strategii de comunicare, doar una din trei din aceste strategii este în mare măsură bazată pe rezultatele chestionarelor, alte cercetări sau monitorizări sistematice.¹¹

Bune practici: Norvegia

Administrația instanțelor din Norvegia a descris motivele pentru care există un nivel ridicat de încredere în sistemul judiciar și a analizat relațiile cu presa și utilizarea rețelelor de socializare care contribuie la acesta. Administrația concluzionează că menținerea încrederii necesită transparență și un dialog continuu. Pornind de la această concluzie, au rezultat principiile strategiei de comunicare: cât mai multă transparență posibilă, servicii bune pentru presă și public, fiecare instanță și judecător trebuie să contribuie și activități extrajudiciare pentru public.

Echipa de proiect recomandă ca sistemele judiciare să discute despre date și tendințe pentru a ajunge la concluziile cu privire la cei mai importanți factorii concreți care influențează încrederea publicului. De asemenea, echipa de proiect propune utilizarea monitorizării presei nu numai ca un

¹¹ Chestionar, întrebările 7,8.

sumar al informațiilor relevante privind sistemul judiciar. *Cel mai relevant scop al monitorizării presei este de a evalua și identifica tendințele cu privire la informațiile publicate sau dezbătute în presă pentru a evalua și analiza opiniile pozitive și negative ale sistemului judiciar în presă în vederea abordării problemelor frecvente.* Astfel, este posibil să se determine unele principii împărtășite care pot aduce la cunoștință o strategie de comunicare și conform acestor concluzii, echipa de proiect solicită sistemelor judiciare fie să adopte o strategie cuprinzătoare de comunicare, fie să revizuiască și să extindă strategiile de comunicare existente ca o prioritate.

Capitolul 2 Strategii de comunicare

Comunicarea depinde de destinatar mai mult decât de expeditor. Cu alte cuvinte: nu contează mesajul, ci ceea ce se aude. Chiar și în Uniunea Europeană, politica, economia și valorile sociale sunt foarte diferite în rândul fiecărui stat european, afectând imaginea sistemului judiciar. Prin urmare, *echipa de proiect simte că nu ar fi util să se recomande un plan de detaliu al unei strategii de comunicare sau al unui mesaj central*, ci va descrie mai degrabă cele mai importante cerințe, conținutul și forma unei strategii de comunicare, va oferi un model și va evalua principalele riscuri.

1. Cerințe

Respectând recomandarea principală nr. 7 din Raportul RECJ din 2012 privind justiția, societatea și presa, care încurajează statele să își dezvolte o abordare pro-activă a presei, cuprinzând dosarele individuale, precum și sistemul judiciar în sine, echipa de proiect a întrebat participanții din cadrul proiectului dacă au avut o strategie de comunicare. În timp ce marea majoritate a statelor au răspuns da¹², 60% din membrii și observatorii RECJ lucrează încă în prezent cu o strategie inadecvată, așa cum se menționează mai jos¹³.

În timp ce sistemul judiciar poate folosi strategii și practici care au fost elaborate în relațiile publice și marketing, și au fost implementate de companii, politicieni și activiști, suntem în mod esențial diferiți de aceștia, nu depunem eforturi pentru a ne maximiza puterea, a vinde produse sau a afecta modificarea. Prin urmare, înainte de toate, o strategie de comunicare judiciară ar trebui să reflecte tot timpul valorile esențiale ale sistemului judiciar: independență, imparțialitate și profesionalism. În opinia echipei de proiect, acest lucru înseamnă că *orice comunicare efectuată de sistemul judiciar ar trebui să fie bazată pe fapte, transparentă și fără argumente.*

În al doilea rând, *o mare parte din organizarea judiciară, după caz, ar trebui să susțină o strategie integrată de comunicare și să participe la punerea ei în aplicare.* La majoritatea membrilor și observatorilor RECJ nu se întâmplă încă acest lucru.¹⁴ Dacă tipul sistemului judiciar nu permite o strategie complet integrată, de exemplu deoarece unele organizații nu sunt reprezentate în consiliul judiciar, acțiunile de comunicare și mesajele pot fi partajate informal.

În al treilea rând, *o strategie de comunicare ar trebui să se aplice nu numai membrilor consiliului judiciar, președinților și purtătorilor lor de cuvânt ca reprezentanți oficiali ai sistemului judiciar, ci și fiecărui judecător și membru al personalului judiciar.* Există o relație puternică între transparența managementului cauzelor și a deciziilor și încrederea publicului în sistemul judiciar. O strategie de comunicare trebuie să abordeze serviciul prestat utilizatorilor instanțelor și atitudinea judecătorilor în timpul ședințelor de judecată. Încrederea în instituții se construiește prin încrederea în persoane.

¹² Chestionar, întrebarea 8.

¹³ Chestionar, întrebarea 12.

¹⁴ Chestionar, întrebările 10, 11.

Prin urmare, urmărește faptul că incidentele și zvonurile de corupție reprezintă unul din principalele motive ale lipsei de încredere a publicului în sistemul judiciar.

2. Conținut

Echipele de proiect au evidențiat patru tipuri de strategii de comunicare:

- 1) lentă: imagine spontană – comunicații juridice, care nu sunt încă observate (reactivă);
- 2) medie: construirea imaginii – fiecare ar trebui să fie capabil să vizualizeze activitățile sistemului judiciar (reactivă/pro-activă)
- 3) intensivă: imagine de tip push – fiecare ar trebui să cunoască cum funcționăm și ce decidem (pro-activă);
- 4) intensivă: imagine de tip pull – permiteți-ne să vă prezentăm temele și să educăm opinia publică (pro-activă).

Echipele de proiect concluzionează că, *în prezent, primul și cel de-al doilea tip de strategie, care sunt limitate în mod esențial la deschiderea lumii exterioare, sunt inadecvate și în timp riscă un alt declin grav în încrederea publicului. Se observă că 60% din membrii și observatorii RECJ lucrează în prezent cu o strategie necorespunzătoare*¹⁵.

Bune practici: Bulgaria

Bulgaria a adoptat o strategie de comunicare extinsă, integrată și bine documentată pentru organismele judiciare în anul 2014. Strategia include metodele utilizate pentru a dezvolta strategia, principiile de bază și abordările cheie pentru fiecare organism judiciar. De asemenea, include acțiunile specifice prin care poate fi măsurat progresul implementării strategiei.

Cele două tipuri intensive de strategii de comunicare sunt preferabile depinde de circumstanțele sistemului judiciar dintr-un anumit stat. În general, se poate spune că este necesară o strategie mai intensivă dacă încrederea publicului în sistemul judiciar este sub medie, în scădere sau instabilă. Dacă se modifică poziția judiciară, în general sau în legătură cu anumite aspecte, poate exista nevoia de a modifica strategia ca o consecință.

3. Strategia model

Orice strategie de comunicare trebuie să fie bine fondată, clară, acceptată și realistă. Ce înseamnă acest lucru în practică?

Așa cum a observat mai sus echipa de proiect, trebuie să se elaboreze o strategie de comunicare cu privire la rezultatele cercetărilor cantitative și calitative referitoare la încrederea publicului și la analiza prezentelor politici de comunicare. Prima secțiune a strategiei ar trebui să asigure această analiză.

A doua secțiune a strategiei ar trebui să stabilească principiile de comunicare și obiectivele strategice. Este crucial ca aceste obiective să stabilească priorități *clare* și să fie formulate într-un limbaj inteligibil. O strategie de comunicare nu poate fi recomandată de consiliul judiciar sau președinții instanțelor, dar trebuie să fie *acceptată* pe scară largă de judecători și alt personal judiciar. Deoarece fiecare judecător în parte are responsabilitatea de comunicare trebuie să fie implicați în pregătirea și implementarea unei strategii de comunicare. Comunicarea externă de succes începe de la nivel intern.

¹⁵ Chestionar, întrebările 11, 12.

Cea de-a treia secțiune a strategiei poate descrie un plan de comunicare cu mesaje centrale, instrumente, protocoale și eventuale activități. Obiectivele și activitățile de comunicare trebuie să fie *realiste*. Prin urmare, această secțiune trebuie să detalieze resursele financiare și personale necesare pentru implementarea strategiei. În prezent, peste 60% din membrii și observatorii RECJ nu au un buget și dispun de un număr foarte mic de membri ai personalului dedicat comunicării.¹⁶ Echipa de proiect va asigura exemple și bune practici referitor la instrumentele de comunicare și organizarea unei echipe de comunicare ulterior în prezentul raport.

Cea de-a patra secțiune și cea finală ar trebui să conțină mecanismul de monitorizare și evaluare pentru strategia de comunicare. Sistemul judiciar poate selecta un număr de indicatori de performanță cheie care pot fi măsurați la intervale regulate. Dacă este posibil, acești indicatori ar trebui să indice efectul comunicațiilor; cu toate acestea, capacitatea de comunicare este ușor de cuantificat și măsurat și ar fi o alternativă rezonabilă. Stabilirea unui mecanism de evaluare pe baza acestor indicatori îi va permite sistemului judiciar să modifice strategia dacă se produc modificări sau dacă rezultatele nu corespund obiectivelor menționate.

Pe scurt, echipa de proiect recomandă elaborarea unei strategii de comunicare în patru secțiuni:

- 1. Analiza imaginii și comunicațiile sistemului judiciar*
- 2. Principiile și obiectivele de comunicare*
- 3. Planificarea și resursele de comunicare*
- 4. Monitorizarea și evaluarea*

Uneori, o strategie de comunicare este un document detaliat pe mai multe pagini. În opinia echipei de proiect, punctele principale ale unei strategii de comunicare ar trebui să fie rezumate într-o prezentare scurtă a nu mai mult de 10 diapozitive.

4. Riscuri strategice

Strategiile de comunicare de tip intensiv prezintă riscuri pentru sistemul judiciar. Când independența sistemului judiciar este amenințată, iar instituțiile judiciare sau judecătorii individuali sunt atacați, există o dorință ușor de înțeles de a sări în apărarea acestora. Consiliile judiciare joacă și ar trebui să joace un rol important în această apărare. Adesea, conține comunicarea principiilor statului de drept și necesitatea independenței sistemului judiciar și a judecătorilor care respectă aceste principii. Acesta este unul dintre principalele riscuri, deoarece se potrivește perfect cu descrierea judecătorilor elitiști, bine conectați, străini de corupție sau întru totul corupți, care în niciun caz nu doresc să renunțe la poziția lor privilegiată. Poate părea egoist sau protecționist. Cu alte cuvinte, o astfel de comunicare poate consolida atacurile asupra sistemului judiciar.

Acest risc poate fi atenuat prin utilizarea perspectivei publicului larg, în locul sistemului judiciar, ca bază de comunicare; comunicarea din punctul de vedere că ceea ce se atacă este de fapt drepturile cetățenilor mai degrabă decât drepturilor judecătorilor. Beneficiul independenței judiciare este un beneficiu societal mai degrabă decât pentru judecătorii individuali. În opinia echipei de proiect, comunicarea judiciară nu ar trebui să fie o explicație a principiului juridic, ci un apel la valorile comune ca punct de pornire al unui dialog continuu. În comunicările sale, sistemul judiciar ar trebui să arate empatie la emoțiile și opiniile publicului larg și să explice de ce este în interesul lor propriu să fie capabili să apară în fața unui judecător independent și imparțial.

¹⁶ Chestionar, întrebările 18, 20.

2. Mesaje centrale

Planul de lucru sugerează ca una din activitățile proiectului promovarea dezvoltării unui mesaj cheie pentru consilii pe baza unor valori esențiale (independență, transparență, responsabilitate, eficiență / profesionalism / calitate, integritate, respect pentru utilizatorii instanțelor) și, așa cum s-a arătat anterior, înainte de toate, a unei strategii de comunicare care ar trebui să reflecte valorile esențiale ale sistemului judiciar¹⁷.

Majoritatea statelor chestionate¹⁸ au mesaje centrale referitoare la valorile fundamentale ale sistemului judiciar. Analizând răspunsurile, concluzia este că este dificil să se recomande un mesaj cheie care să fie adecvat tuturor sistemelor judiciare din Uniunea Europeană. În schimb, echipa de proiect recomandă *dezvoltarea unui mesaj central, luând în considerare cadrul fiecărui stat și construirea strategiei de comunicare în jurul acestuia*.

Ar trebui să se înțeleagă unele *criterii*. Unul este de a vedea sistemul judiciar prin ochii societății, deoarece mesajul nu este destinat sistemului judiciar în sine, ci societății ca întreg. Un alt criteriu este nevoia de a răspunde la probleme, inclusiv de ce există o nevoie de instanțe independente, stat de drept, având în vedere interesele publicului larg și abordând diferite probleme pentru o anumită perioadă de timp.

Cu toate acestea, trebuie să se ia în considerare diferența dintre mesajul central, „tradus” în limba „consumatorului” și unele teme / subiecte / idei / mesaje pentru construirea încrederii (cum ar fi de ce nu poate fi concediat un judecător într-un stat în care rata șomajului este foarte ridicată) care se pot utiliza de diverse state, în funcție de nevoile lor. Mesajul central este o umbrelă pentru alte subiecte referitoare la sistemul judiciar. Acesta poate fi găsit în jurământul de investire al judecătorilor sau, cel puțin, jurământul ar putea fi considerat un punct de plecare în elaborarea unui mesaj central. Alte criterii sunt lungimea, caracterul concis și inteligibilitatea mesajului. Un mesaj central ar trebui să fie scurt și redactat într-un limbaj simplu, deoarece conceptele abstracte nu sunt înțelese de publicul larg. Se va dezvolta utilizând cercetări de calitate și grupuri de calitate.

Anexa 5 conține o listă de exemple extrase din răspunsurile la Chestionar pentru a ajuta Consiliile să găsească și să adopte mesaje relevante, în funcție de principiile lor, specificitatea sistemului judiciar, etc.

¹⁷Vezi secțiunea 1 din prezentul capitol privind cerințele.

¹⁸ Chestionar, întrebarea 38.

Capitolul 3 Comunicarea cu presa, alte puteri ale statului, profesioniștii din domeniul juridic și actorii influenți

1. Consecința

Ca o consecință la raportul RE CJ 2012 privind justiția, societatea și presa¹⁹, 80% din statele care au completat chestionarul au răspuns că dispun de orientări privind relația cu presa / protocoale / alte instrumente de comunicare cu presa, iar atunci când îl redactează, se consultă cu presa.²⁰ Echipa de proiect menține recomandarea unui fost proiect privind dezvoltarea acestor orientări pentru acele state care încă nu au încă unul.

2. Construirea încrederii în instituții în general, instrumente de comunicare cu alte ramuri ale puterii

Rezultând din răspunsurile privind măsurarea încrederii publicului²¹, în statele cu un nivel redus de încredere în sistemul judiciar (chiar dacă este, de regulă, mai mare decât în alte ramuri ale puterii) există de asemenea un nivel redus de încredere în instituții în general, în timp ce în statele cu un nivel ridicat de încredere în sistemul judiciar, instituțiile sunt în general considerate ca fiind foarte fiabile. Este dificil, dacă nu imposibil, să crească în mod semnificativ încrederea în sistemul judiciar fără ridicarea încrederii publicului în instituții în general.

Cinci state au răspuns că au instrumente de comunicare formale cu alte ramuri ale puterii, în timp ce multe state au dat un răspuns negativ²². În ambele categorii ale statelor respondente sunt statele cu un nivel ridicat sau scăzut de încredere publică. În orice caz, având în vedere experiența unor state post-comuniste, în care nivelul de încredere în instituții este în general redus, iar independența obiectivă a sistemului judiciar a fost provocată recent de alte ramuri ale puterii (și poate ca o măsură preventivă în alte state), *echipa de proiect recomandă introducerea unui set de orientări*. În plus, ca un alt argument în favoarea unor astfel de orientări, politicienii pot influența negativ încrederea publicului și imaginea justiției, așa cum se poate concluziona prin răspunsurile privind cei mai influenți actori în acești termeni²³.

Redactarea aceste orientări va constitui subiectul unui alt proiect, așa cum se prevede în ultimul capitol.

3. Orientări privind bunele practici cu alți profesioniști din domeniul juridic

Cinci state au răspuns pozitiv la această întrebare care include orientările cu alte ramuri ale puterii²⁴. Luând în considerare importanța comunicării cu alți profesioniști din domeniul juridic, în special cu avocați și influența pe care o pot exercita asupra încrederii publicului și a imaginii justiției, echipa de proiect recomandă redactarea acestor orientări. Ar trebui utilizate de grupurile de calitate

¹⁹ Recomandarea principală nr. 6 - „Există nevoia de reglementare a relațiilor dintre sistemul judiciar și presă. Se recomandă introducerea unui set de orientări privind relația cu presa, indiferent dacă sunt implementate prin lege sau ca un protocol obligatoriu (moral sau nelegal). Acestea nu pot interfera cu limitele legale existente. Orientările privind relația cu presa ar trebui să fie o parte a unui plan strategic național care are un ciclu de planificare și raportare pentru comunicarea cu presa și societatea. Orientările privind relația cu presa ar trebui să clarifice diferitele scopuri și interese atât ale sistemului judiciar cât și ale presei. Ar trebui să precizeze ce poate aștepta presa de la personalul instanțelor și cum ar trebui să se ocupe instanțele de nevoile presei înainte, în timpul și după judecarea cauzei.”

²⁰ Chestionar, întrebările 13 și 14.

²¹ Chestionar, întrebările 3 și 4.

²² Chestionar, întrebarea 14.

²³ Chestionar, întrebarea 36.

²⁴ Chestionar, întrebarea 14.

care cuprind judecători/procurori și avocați. Dezvoltarea și implementarea unei astfel de orientări pot fi subiectul altui proiect așa cum este de asemenea prevăzut în ultimul capitol.

4. Protocoalele încheiate cu cei care sunt considerați ca fiind cei mai influenți actori în ceea ce privește promovarea încrederii publicului și a imaginii justiției.

Cei mai influenți actori sunt cei care doresc să răspundă chiar și în situații foarte dificile sau sensibile. Așa cum apare clar în chestionar²⁵, aceștia pot fi politicieni, reporteri, unii judecători/procurorul bine cunoscut pe rețelele de socializare, profesorii de drept, etc. Sistemul judiciar ar trebui să identifice mecanismele care pot influența publicul larg și în special acele mecanisme care pot influența publicul larg. Informațiile incorecte pot apărea repede și pot deveni o știre care afectează grav încrederea publicului în sistemul judiciar. În astfel de cazuri, impactul acestei influențe negative ar trebui să fie cuantificat și analizat. Informațiile corecte furnizate rapid și corect persoanelor interesate protejează informațiile și mesajul general transmis publicului. Conceptul de „branding justice” ar trebui să fie luat în considerare deoarece transmiterea către public în mod corect este un mod de a câștiga încrederea.

Echipa de proiect recomandă consiliilor să dezvolte aceste protocoale. Modul în care ar trebui redactate ar trebui să fie luat în considerare într-un proiect viitor.

Capitolul 4 Instituția purtătorului de cuvânt

1. Consecința

Raportul RECJ 2012 privind justiția, societatea și presa, în special în ceea ce privește rolul Consiliilor judiciare, recomandă că toate statele ar trebui să dezvolte și să utilizeze un sistem al purtătorului de cuvânt judiciar sub forma unor judecători pentru relația cu mass-media și consilieri în comunicare. Ar trebui să aibă cunoștințe aprofundate despre sistemul judiciar, despre cum să informeze publicul într-un limbaj inteligibil și să dețină cunoștințe sociale și mediatice.

În urma acestei recomandări, echipa de proiect a întrebat respondenții despre implementarea recomandării, având 15 - purtători de cuvânt la nivelul consiliului, 18 - la nivelul instanțelor, 11 - la nivelul parchetelor, 4 - la nivelul școlilor de formare profesională a judecătorilor, procurorilor și grefierilor și 3 - la nivelul inspectoratului judiciar. Există state în care comunicarea Consiliului judiciar este asigurată de departamentul de comunicare al Curții Supreme, unele în care comunicarea este gestionată de președintele consiliului, altele în care informațiile sunt transmise de cabinetele de comunicare cu presa prin cabinetul președintelui sau în care purtătorul de cuvânt ar putea fi președinte sau procuror șef sau un judecător pentru relația cu mass-media desemnat de acei lideri²⁶.

Conform răspunsurilor, în 11 state, purtătorul de cuvânt este un profesionist în comunicații, în timp ce în 15, este un judecător/procuror instruit în comunicații (în unele state, purtătorul de cuvânt ar putea fi un profesionist în comunicare sau un judecător/procuror). În doar 2 state, judecătorul sau procurorul este alocat doar misiunii sale. În rest, ambele roluri sunt combinate.

Treisprezece membrii dispun de departamente de comunicare specializate pentru Consilii, 14 pentru instanțe, 5 pentru parchete, 4 pentru școlile de formare profesională, 3 pentru inspectorate, 5 pentru alte autorități (Ministerul Justiției, Administrația Națională a Instanțelor). În cazul Ministerului Justiției, există două astfel de departamente deoarece problemele care se vor comunica sunt diferite. Există aspecte ca Ministerul, în calitate de reprezentant al Executivului, să

²⁵ Chestionar, întrebarea 36.

²⁶ Chestionar, întrebarea 15

dorească să comunice și există aspecte care pot avea o tentă politică și există, de asemenea, aspecte care vor fi comunicate sistemului judiciar. Uneori, linia de demarcație este foarte sensibilă și foarte subțire și devine dificil de distins între ele pentru a efectua o comunicare corespunzătoare și, în astfel de cazuri și prin urmare, departamentul sistemului judiciar are dreptul de a aborda această problemă (Germania).

2. Cine ar trebui să fie purtător de cuvânt

Există o diferență între un judecător/procuror pentru relația cu mass-media și un purtător de cuvânt. Din chestionar, rezultă că un purtător de cuvânt poate fi un profesionist în materie de comunicare sau un judecător, respectiv un procuror sau președintele instanței sau procurorul șef²⁷. *Echipa de proiect recomandă membrilor și observatorilor RE CJ să numească judecători sau procurori instruiți în domeniul tehnicilor de comunicare pentru astfel de funcții, deoarece, chiar dacă, din motive simple care ar trebui comunicate publicului larg, cum ar fi statisticile, comunicarea printr-un profesionist în comunicare este suficientă, atunci când purtătorul de cuvânt este un magistrat care deservește mai bine așteptările publicului.*

În plus, echipa de proiect recomandă un departament specializat, folosind profesioniști în comunicare, sub îndrumarea judecătorului/procurorului pentru relația cu mass-media.

3. Profilul judecătorului/procurorului pentru relația cu mass-media

Echipa de proiect *recomandă* Consiliilor să dezvolte un profil al judecătorului/procurorului pentru relația cu mass-media.

*O bună practică poate fi găsită în Anexa 6 **Profilul judecătorului pentru relația cu mass-media din Olanda.***

Ar trebui să se observe că persoana care ar fi purtător de cuvânt în numele sistemului judiciar ar trebui să respecte aceleași criterii, deoarece obligația de discreție se aplică oricărei persoane care vorbește în numele sistemului judiciar.

4. Este independent judecătorul/procurorul pentru relația cu mass-media?

În majoritatea statelor, atunci când se comunică la nivel extern, judecătorul/procurorul pentru relația cu mass-media se consultă cu președintele/procurorul șef când discută despre anumite dosare. În cazul Consiliilor, instituțiile sunt cele care decid asupra mesajului(mesajelor) central(e) și de alt tip. În cazul unui dezacord între conducerea Consiliului/ instanței/ parchetului și judecătorul/procurorul pentru relația cu mass-media, se recomandă găsirea unei soluții comune. În cazul membrilor Consiliilor și chiar al președinților, există o anumită reticență de a avea un contact direct cu publicul sau presa, conducerea Consiliilor judiciare, având, în unele cazuri, un mandat scurt. Prin urmare, un judecător/procuror pentru relația cu mass-media cu anumite abilități, prevăzute în profilul judecătorului/procurorului pentru relația cu mass-media, ar fi preferabil să răspundă în astfel de cazuri. Judecătorul/procurorul pentru relația cu mass-media este independent deoarece este instruit în domeniul tehnicilor de comunicare, dar echipa de proiect nu recomandă acest lucru, deoarece, în unele state, pot apărea tensiuni și se preferă semnarea unor protocoale atunci când apar astfel de întrebări.

5. Protocoale/reglementări/acorduri despre cine va răspunde dacă o problemă traversează diferite responsabilități (de exemplu între instanțe și Consiliile judiciare).

De regulă, instanțele/parchetele ar trebui să răspundă la întrebările de la nivel local și atunci când se referă la sistemul judiciar ca întreg care ar fi o misiune a consiliilor. În cazul unui dezacord, este

²⁷ Chestionar, întrebarea 16.

dificil de stabilit în general dacă consiliul este cel care decide în astfel de cazuri, iar *acest lucru trebuie abordat printr-un protocol înainte de a apărea problema*. În Olanda, au fost efectuate cercetări iar, printre constatările studiului, a existat o observație importantă, care a indicat că, atunci când au fost implementate reglementările, comunicarea a fost mai bună și a fost efectuată într-un mod mai lin și mai rapid. În Belgia, există un protocol conform căruia jurnaliștii cunosc cui ar trebui să li se adreseze pentru informații relevante atunci când există un interes în anumite dosare care se află pe rolul instanțelor sau al parchetelor. În concluzie, este util să existe astfel de protocoale, dar protocoalele nu trebuie să fie neapărat în formă scrisă. Ar putea fi puse în practică.

Capitolul 5 Activități de formare profesională în domeniul tehnicilor de comunicare

1. Rezultatul

Fiind întrebate despre activitățile de formare profesională continuă în domeniul tehnicilor de comunicare, 13 state au răspuns că organizează astfel de cursuri de formare pentru purtători de cuvânt, 12 pentru judecători, 5 pentru procurori și 3 pentru membrii consiliilor judiciare²⁸.

Acest curs de formare profesională este organizat de institutele de formare profesională pentru magistrați din 10 state, consiliile judiciare din 6, ministerele justiției din 5, experții străini din 8, departamentele de comunicare ale instanțelor din 6, departamentul parchetului dintr-un stat, în timp ce în unele state, sunt responsabile asociațiile de judecători sau agențiile de resurse umane de la nivel național²⁹.

2. Recomandări

Echipa de proiect recomandă *formarea profesională în domeniul tehnicilor de comunicare tuturor judecătorilor și procurorilor* (este necesar pentru comunicarea în instanță, într-un complet, etc.) *inclusiv președinților instanței și procurorilor șefi și membrilor și personalului consiliilor*. De asemenea, *grefierii* ar trebui instruiți în domeniul tehnicilor de comunicare. Judecătorii și procurorii trebuie să cunoască cum funcționează comunicarea, la ceea ce se pot aștepta, ce trebuie să cunoască, cum trebuie să reacționeze, cum trebuie să identifice și să comunice informații de bază, cum trebuie să reacționeze în presă și să răspundă la reacția presei, cum trebuie să discute în fața camerelor de televiziune, cum trebuie să se exprime și să se prezinte într-o conferință de presă, etc.

Există mai multe posibilități și mijloace de a asigura o formare profesională specială în acest domeniu. Se recomandă următoarele: formarea profesională prin experți, prin institutele naționale pentru magistrați și școlile pentru grefieri, instanțe/parchete, consilii. *Institutele de formare profesională pentru judecători și procurori și școlile pentru grefieri ar trebui să aibă în curriculum formarea profesională în domeniul tehnicilor de comunicare*.

Capitolul 6 Rețele de socializare, bloguri, vloguri și site-uri

²⁸ Chestionar, întrebarea 21

²⁹ Chestionar, întrebarea 22

1. Rezultatul

Raportul RECJ din 2012 privind justiția, societatea și presa a stabilit faptul că rețelele de socializare ar putea fi utile pentru instanțe sau organismele judiciare în timpul comunicării lor și recomandă dezvoltarea unei strategii, inclusiv grupuri țintă și obiective pentru utilizarea fiecărei rețele de socializare.

Din chestionar se pare că rețelele de socializare sunt folosite în prezent în 8 state de către Consilii, în 10 state de către instanțe, în 5 de către parchete, în 3 de către școlile de formare profesională pentru judecători, procurori și grefieri, în unul de către inspectoratul judiciar, în 12 de către judecători individuali și în 4 de către procurori individuali. Concluzia este aceea că în sistemul judiciar se utilizează frecvent rețelele de socializare³⁰.

2. Rețelele de socializare, blogurile, vlogurile cel mai frecvent utilizate de către sistemul judiciar

Rețelele de socializare, blogurile, vlogurile cel mai frecvent utilizate de către sistemul judiciar sunt Facebook, Twitter și LinkedIn, dar sunt de asemenea și altele, cum ar fi Podcast, Instagram, YouTube, Flickr, ISSUU³¹.

3. Scopul utilizării rețelelor de socializare, blogurilor, vlogurilor³²

Există o diferență între utilizarea rețelelor sociale de către consilii, instanțe/parchete și alte organisme judiciare și utilizarea rețelelor de socializare de către judecătorii și procurorii individuali.

3.1. În cazul instituțiilor, există mai multe scopuri de utilizare a rețelelor de socializare, cum ar fi;

- monitorizarea opiniilor și obținerea feedback-ului de la părțile interesate (BE)
- asigurarea unei comunicări rapide și foarte eficiente pentru a furniza informațiile juridice privind structura, funcțiile, puterile și activitățile Consiliului și ale autorităților judiciare (BG) despre instanțe (NO).
- căutarea schimbării atitudinii și percepțiilor persoanelor despre importanța sistemului judiciar prin îmbunătățirea alfabetizării în domeniul juridic a tinerilor (BG, HU, LT).
- crearea opiniei publice privind subiectele referitoare la sistemul judiciar, popularizarea inițiativelor educaționale și a programelor responsabile social, crearea unei condiții prealabile pentru dezvoltarea culturii juridice a cetățenilor (BG, ES),
- inițierea ședințelor/intervențiilor în direct privind aspectele de interes public (BG),
- furnizarea de informații generale (FI, D, GB, RO),
- furnizarea de informații specifice privind dosarele actuale, hotărârile judecătorești și rezumatele hotărârilor judecătorești, în paralel cu orice comunicate de presă (D, LT, NL, Scoția, Irlanda de Nord), pentru a încuraja transparența și responsabilitatea în sistemul judiciar (LT, RO).
- pentru a stimula conversațiile directe și continue și discuția cu factorii de decizie și publicul larg (NL, NO).
- folosirea feedback-ului pentru a îmbunătăți comunicațiile și politica (NL).

În NL, este foarte important ca sistemul judiciar să aibă propriile canale corporative la dispoziție pentru a informa publicul larg. Prin urmare, sistemul judiciar are la dispoziție serviciul de știri și

³⁰ Chestionar, întrebarea 23.

³¹ Chestionar, întrebarea 24.

³² Chestionar, întrebarea 25.

dosarele cu fond tematic publicate pe site-ul său, un buletin informativ trimis prin e-mail unui număr de 35.000 de abonați împreună cu un ghid săptămânal al celor mai importante decizii și verdicte și o revistă în format hârtie disponibilă gratuit în spațiile publice din instanțe. De asemenea, Twitter și Facebook sunt la dispoziția lor.

3.2. În cazul judecătorilor și procurorilor individuali, rețelele de socializare sunt folosite în diverse scopuri, al personalului și profesioniștilor, inclusiv în campaniile de a fi aleși în cadrul Consiliului (RO), pentru a-și prezenta opiniile și pe ei înșiși, pe baza voinței lor (SK), pentru a indica unele articole de presă referitoare la sistemul judiciar sau a face unele comentarii cu privire la ce se întâmplă în sistemul judiciar, dar abținându-se de la a interveni în discuțiile politice (BE).

Un *motiv interesant din spatele utilizării vlogurilor* este acela că este de preferat nu numai din motive de viteză, ci și din cauza faptului că se adresează acelor care ar putea considera cuvintele scrise ca fiind dificil de accesat sau înțelese.

4. Recomandările privind utilizarea rețelelor de socializare

Ca o concluzie care rezultă din discuții, se recomandă ca sistemul judiciar să beneficieze de comunicare în rețelele de socializare, în zilele noastre presa fiind de fapt rețelele de socializare și fiind mai adecvate așteptărilor și preferințelor publicului. De fapt, diferența dintre rețelele de socializare și presă dispare rapid și aduce multe provocări de comunicare, cum ar fi comunicarea directă cu publicul larg care omite presa și evită eventualele lacune de comunicare. Astfel, *noi (sistemele judiciare) devenim presa* în sine. Prin urmare, se recomandă echipe de comunicare, chiar și săli de presă sau un mediu de lucru adecvat, dar și scheme de comunicare, etc. Ca o concluzie, sistemul judiciar ar trebui să fie pro-activ și pregătit pentru o astfel de comunicare directă și dinamică la nivel instituțional, dar fiind atent la mesajele transmise publicului *în acest mod foarte dinamic și interactiv de a dialoga*.

Printre punctele forte ale acestei metode de comunicare, ar trebui să se menționeze *mesajul trimis publicului este direct și nu poate fi „manipulat” de presă, comunicatorul selectează publicul căruia i se adresează mesajul, mesajele pot fi susținute, sponsorizate, etc.*

În plus, comunicarea prin rețelele de socializare poate fi utilizată și în activitățile/investigațiile polițienești pentru a garanta siguranța oamenilor.

Utilizarea pe scară largă a comunicării prin rețelele de socializare chiar și în rândul judecătorilor și procurorilor nu poate fi ignorată și, prin urmare, *s-ar recomanda să se furnizeze orientări de utilizare a rețelelor de socializare care nu prevăd o limitare a accesării rețelelor de socializare și, prin urmare, a libertății de exprimare. Acest lucru ar putea spori predictibilitatea și prevenirea în raport cu presa, care riscă să determine răspunderea disciplinară a magistraților*. Momentan, grupul de lucru recomandă ca informațiile să fie împărtășite și utilizate cu înțelepciune, deoarece informațiile sensibile pot fi transmise ușor și pot crea uneori vulnerabilități atât pentru judecători/procurori cât și pentru sistemul judiciar. Judecătorii și procurorii folosesc platformele rețelelor de socializare, un fapt care nu mai poate fi ignorat, dar ar trebui să fie sfătuiți să le utilizeze prudent, fără nicio eventuală influență politică și rămânând imparțiali și obiectivi. Nu ne putem întoarce în trecut, ci putem merge înainte spre viitor în ceea ce privește comunicarea prin intermediul platformelor rețelelor de socializare și, prin urmare, *al orientărilor și/sau consultantului în domeniul mass-media* i se poate *recomanda* să le ia în considerare pentru a răspunde mai bine la aceste provocări, respectiv pentru a furniza orientări destinate judecătorilor, procurorilor și altor reprezentanți ai sistemului judiciar în ceea ce privește o mai bună gestionare și transmitere a informațiilor către presă și către publicul larg pentru a nu deveni vulnerabili atât profesional cât și personal.

Un alt subiect interesant este „utilizarea corporativă a rețelelor de socializare” și se poate dezvolta

cu ocazia următorului Proiect.

5. Sunt site-urile oficiale traduse în limba engleză și/sau alte limbi?

Informațiile, limitate la aspectele relevante, de pe site-urile oficiale ale consiliilor judiciare ar trebui să fie traduse în limba engleză/alte limbi pentru a fi disponibile la nivel internațional.

Discuțiile din grupul de lucru au fost centralizate pe identificarea criteriilor pentru a descrie informațiile relevante, luând în considerare ca fiind cele mai relevante date următoarele categorii: cele mai importante decizii, legile privind sistemul judiciar, rolul, funcțiile și atribuțiile Consiliilor. În mod definitiv, fiecare Consiliu își poate stabili propriile criterii de identificare a celor mai semnificative informații care vor fi traduse în limba engleză/alte limbi.

O problemă sensibilă este nevoia de a traduce în întregime informațiile de pe site-urile Consiliilor în limbile minorităților.

Capitolul 7 Valoarea de marcă și conceptul

1. Conceptul de „branding justice”

Activele de marcă (valori, mesaje centrale, concept) ar trebui considerate ca fiind simboluri de independență a instituțiilor din interiorul sistemului judiciar. Conceptul de „branding justice” ar trebui să fie luat în considerare deoarece transmite mesajul corect către public în modul corect, iar punerea accentului pe valorile corecte este un mod de a câștiga încrederea.

Importanța acestui concept se reflectă în sensul mesajului care provine dintr-o anumită direcție. Prin urmare, importanța unei identități corporative (siglă, culoare, fonturi, etc.) de exemplu, este aceea care îi permite instituției să fie ușor identificată și să fie de asemenea identificată printr-un mesaj. Prin urmare, idea este de a avea o singură siglă pentru instanțe, de exemplu, una pentru Consiliu, etc. Cu toate acestea, este posibil ca diferite instituții din sistemul judiciar să aibă sigle diferite, în funcție de specificitatea fiecărui sistem.

2. Bune practici

Majoritatea statelor care au răspuns la chestionar au menționat că au un design corporativ al sistemului judiciar pentru actele procedurale (cum ar fi citații, rechizitorii și hotărâri judecătorești), documentele interne (cum ar fi rapoarte, statistici) și broșurile și informațiile despre sistemul judiciar³³.

Fiecare instituție din sistemul judiciar are propria siglă, care îi dă identitate și o face a fi recunoscută.

Olanda a dat un exemplu interesant care a avut menirea de a sublinia importanța conceptului mărcii pentru instituții, după cum urmează: instanțele private, și anume în materie de arbitraj, au devenit populare în Olanda. Printre alte elemente, siglele instanțelor publice au contribuit la a face diferența și la a fi identificate corespunzător de părți/utilizatorii instanțelor. Expertul olandez a explicat activitatea de cercetare din spatele siglelor destinate instituțiilor judiciare. A existat o cercetare de piață, li s-a cerut oamenilor să asocieze diferite sigle cu diferite instituții și, cu ajutorul feedback-ului de la acele persoane, s-a lansat o competiție pentru a identifica cele mai bune sigle și a le personaliza în conformitate cu specificitatea instituțiilor din sistemul judiciar. Există orientări de

³³ Chestionar, întrebarea 28.

stil pentru textele scrise pentru utilizatorii instanțelor și publicul larg care sunt protejate de editori ai departamentelor de comunicare ale consiliului. Aceste orientări nu sunt încă implementate în general. Vor fi extinse cu orientările de imagine și clipuri video în viitorul apropiat.

Bulgaria a menționat că printr-o decizie a Colegiului Judiciar al CSM privind Protocolul nr. 21/25.10.2016, s-au adoptat normele de identitate instituțională a documentelor din instanțele din Republica Bulgaria. Normele sunt destinate unei pregătiri și redactări corespunzătoare a documentelor organizaționale și administrative, inclusiv a corespondenței oficiale create în instanțele din Republica Bulgaria. Conformitatea cu acestea ar trebui să ducă la unificarea viziunii generale a documentelor create în Consiliul Public de Interacțiune, făcându-le ușor de recunoscut și întrunind cerințele de identitate instituțională.

3. Recomandări

Sistemul judiciar ar trebui să aibă o abordare unificată a branding-ului corporativ.

Se recomandă ca instituțiile să își dezvolte propria valoare de marcă, nu numai în ceea ce privește mesajul, ci și în ceea ce privește conceptul, culoarea, etc. pentru o identificare ușoară

Siglele, elementele de marcă ar trebui aplicate nu numai pe documente, ci și pe diferite alte obiecte, chiar și pe mașinile care reprezintă o instituție, etc.

Reflectând specificitatea instituțiilor, siglele sunt într-o continuă evoluție și ar trebui ajustate în consecință, ceea ce implică alocarea unui buget adecvat pentru această activitate.

Capitolul 8 Protocoalele de comunicare în caz de criză

1. Definirea situației de criză

Conceptul situației de criză dintr-un sistem instituțional ar trebui să fie stabilit prin identificarea unor criterii care ne pot duce la definirea acestui concept.

Situația de criză poate fi definită ca un fenomen complex, care constă dintr-o situație neprevăzută, care ar putea pune sub semnul întrebării responsabilitatea unei instituții (organizare, sistem, etc.) înainte de opinia publică care ar putea amenința capacitatea instituției de a-și desfășura în mod normal activitatea și care ar putea afecta imaginea publică a instituției prin efectele negative asupra unui plan simbolic.

Ar trebui să observăm că o criză ar putea fi determinată și de organizarea defectuoasă a schimbului de informații, prin presă, între o instituție (organizație, sistem, etc.) și opinia publică.

Sistemul judiciar, ca orice alt sistem din structura societății, este obligat să se confrunte cu situațiile de criză și cu atât mai mult cu cât este un sistem deschis în care relația cu opinia publică este definită și se supune unui „conflict” permanent între rigoarea obiectivă a legii și subiectivismul propriu specific părților aflate în litigiu (*Manualul pentru purtătorii de cuvânt și structurile de informare publică și relații cu mass-media din România*).

2. Exemple de situații de criză

Este foarte dificil să se imagineze și să se anticipeze o situație de criză dar aveam datoria de a depăși aceste situații printr-o anumită procedură stabilită și agreată anterior.

Un alt exemplu de bune practici este lista de situații de criză elaborată pentru sistemul judiciar austriac în timpul unui Atelier privind „Comunicarea în caz de criză”, unde au fost identificate 20-40 de astfel de situații și pot fi identificate ulterior după cum urmează:

- O persoană a fost reținută o perioadă prea lungă de timp din eroare
- Remarca inoportună (nerespectuoasă) a unui membru al personalului judiciar
- Titlurile negative datorate unei hotărâri judecătorești care nu este înțeleasă
- Exercițiu de urgență eșuat
- O persoană înnebunită de furie
- Amenințarea angajaților
- Moartea unui deținut în penitenciar
- Un atac terorist
- Un deținut eliberat săvârșește o infracțiune sau un deținut care este eliberat în prealabil (cum ar fi executare întreruptă, eliberare de o zi) săvârșește o infracțiune
- Evenimente relevante din punct de vedere politic
- Evadare din penitenciar
- Amenințare cu bomba
- Ocuparea fără drept a unei clădiri publice/demonstrații
- Intensificarea situației în timpul negocierilor
- Evenimentele de interes național
- Informațiile privind măsurile procedurale sunt divulgate publicului de către un terț (cum ar fi un avocat) înainte ca sistemul judiciar să facă o declarație
- Proceduri pe scară largă.
- Evenimente grave în sistemul judiciar
- Evenimente grave în care este implicat sistemul judiciar
- Deciziile criticate

3. Protocoale de comunicare în caz de criză implementate

Conform constatărilor la chestionar³⁴, aceste protocoale/orientări în caz de criză sunt reglementate în 13 din statele care au participat la chestionar și, în majoritatea lor, aceste registre/protocoale în caz de criză sunt prevăzute pentru instanțe și consilii și câteva pentru parchete.

Așa cum a descris Olanda, sistemul judiciar olandez asigură acest mecanism de criză prin mesaje centrale, sarcini și responsabilități în situații de criză (cum ar fi atacurile de securitate, etc.), deși o astfel de situație apare doar o singură dată. În plus, acest mecanism de criză nu este secret, fiind foarte tehnic și specific.

Deoarece într-o situație de criză, există mai multe aspecte cruciale care vor fi soluționate, o orientare ar trebui să asigure aspecte, cum ar fi cine va lua decizii în situații de criză, care este mecanismul de reacție, care este echipa de criză (care ar trebui să fie întotdeauna aceeași), cine comunică/cine are dreptul de a comunica (în interiorul/exteriorul comunicării) și care sunt elementele care vor fi comunicate atunci când apar astfel de situații, etc.

Planul de relații publice pentru situații de criză al CSM bulgar, care reglementează crearea condițiilor și implementarea unor măsuri adecvate pentru a depăși criza de încredere a publicului în

³⁴ Chestionar, întrebarea 29.

CSM ca organism permanent care reprezintă sistemul judiciar, garantează și evaluează independența acestuia și poate fi și un exemplu de bune practici în această sens.

Planul de relații publice pentru situații de criză al CSM, actualizat în anul 2016, este armonizat cu activitățile de comunicare în caz de criză și măsurile prevăzute în strategia de comunicare a sistemului judiciar 2014-2020. Acesta asigură orientările de bază și algoritmii de acțiune atunci când apare o situație definită ca o criză. Propune o matrice de reacție spre ședințele interne și externe ale CMS și, dacă este necesar, în interacțiunea cu alte autorități judiciare sau membrii ai comunității magistraților, precum și alți parteneri din sectorul legislativ, executiv și public.

De asemenea, există un plan de criză unitar de comunicare al autorităților judiciare. Acesta cuprinde acțiunile de comunicare ale tuturor organismelor în cauză și are scopul de a preveni crizele, de a îmbunătăți planificarea și coordonarea comunicării dintre autoritățile judiciare prin construirea unor mecanisme de comunicare cu succes în situații de criză și de urgență în autoritățile judiciare.

4. Recomandări

O dimensiune importantă care ar trebui să fie reținută este aceea că *comunicarea în situații de criză este doar un mic capitol al procedurii de management al crizelor dar, având în vedere importanța acesteia, ar trebui să fie prevăzută o strategie de comunicare într-o astfel de situație specifică pentru orice instituție din orice sistem.*

În plus, un protocol/o procedură de criză *ar trebui să implice atât strategia de comunicare internă cât și externă*, și anume una într-un sistem - un protocol de comunicare de securitate internă și unul cu publicul larg.

Capitolul 9 Înregistrarea audio-vizuală în sălile de judecată și ședințele Consiliului Judiciar

1. Reprezentarea

1.1. Înregistrarea ședințelor de judecată

În multe state care au participat la chestionar, se înregistrează ședințele de judecată. Difuzarea este un alt aspect și are loc foarte rar.

1.2. Difuzarea ședințelor consiliului

Conform răspunsurilor la Chestionar, doar în câteva state, cum ar fi Bulgaria, Italia, Letonia, Slovacia, România, se transmit în direct sesiunile consiliului, deși, deciziile Consiliului sunt disponibile pe site-ul oficial.

2. Rezultatele pozitive și eventualele dezavantaje

În ambele cazuri, ar trebui să se distingă două aspecte, sesiunile transmise în direct (termene de judecată) și înregistrările. Ambele aspecte pot reprezenta o garantare a transparenței și independenței. Este foarte important să fie autentice și transparente chiar dacă pot apărea dezbateri contradictorii, deoarece publicul va avea posibilitatea de a observa și înțelege dincolo de proceduri, în special întrebările cu privire la aspectele/cazurile sensibile. În plus, în cazul consiliilor, atunci când nu există o majoritate, argumentele minorității pot conta foarte mult.

Dar chiar și difuzarea on-line poate reprezenta o garantare a transparenței, așa cum a menționat Italia, ar trebui să existe un bun echilibru între ședințele publice din plen și ședințele nepublice ale comisiilor de lucru.

În timpul difuzării în direct on-line a unei ședințe în plină desfășurare, participanții tind să fie mai vocali, mai activi, aspecte care este posibil să nu fie foarte productive tot timpul.

În plus, este posibil ca ședințele de judecată să nu fie în întregime făcute publice, deoarece procedura tehnică specifică nu este suficient de accesibilă publicului larg, dar ședințele pot fi înregistrate și, prin urmare, pot fi disponibile la înregistrări.

3. Exemple de bune practici

Bulgaria

Din aprilie 2016, se asigură transmiterea în direct a ședințelor CSM prin site-ul de Internet al acestuia. Transmiterea în direct răspunde la cerințele prevăzute în Legea privind modificarea și suplimentarea legii privind sistemele judiciare. Site-ul CSM - a creat o coloană „CSM Online”, prin care utilizatorii Internetului pot vizualiza direct ședințele din plen, ale Colegiilor judecătorilor și procurorilor din Consiliu.

În anul 2017, site-ul CSM, inclusiv e-portalul sistemului judiciar, a transmis în direct procedura de alegere a Președintelui Curții Administrative Supreme (11.09.2017), Adunarea Generală pentru alegerea unui membru al Colegiului de procurori al CSM în luna ianuarie, precum și trei adunări generale pentru alegerea membrilor celui de-al optulea CSM, care au avut loc în luna mai și iunie. Arhiva de înregistrări a acestor ședințe este publicată pe platforma de internet YouTube.

Pe site-ul on-line al CSM, în timp real, precum și direct pe Canalul 1 al Televiziunii Naționale din Bulgaria, în anul 2014 și 2015, s-au difuzat ședințele Consiliului pentru alegerea președintelui Curții Supreme de Casație, iar, la sfârșitul anului 2013 - alegerea directorului Serviciului Național de Investigații.

România

Înregistrările audio ale procedurilor din instanță sunt reglementate de Codul de Procedură Civilă/Penală și sunt efectuate de personalul instanței. Sesiunile Consiliului Superior al Magistraturii - în plen și în secții - sunt înregistrate de Consiliu și difuzate on-line.

Italia

Partea pregătitoare din comisii nu este făcută publică. În România, este similară, deși aceste ședințe sunt de asemenea înregistrate.

Letonia

În Letonia, toate sesiunile Consiliului judiciar (acestea sunt ținute aproximativ o dată pe lună) sunt difuzate integral pe Internet, fiind disponibile doar judecătorilor. Accesul la acest site se acordă printr-un e-mail cu câteva ore înainte de sesiune tuturor judecătorilor din Letonia. Această procedură nu este reglementată în lege, dar este adoptată ca o bună practică. Conform legii, Consiliul judiciar poate dispune organizarea unei ședințe în camera de consiliu. În aceste cazuri, nu se prevede difuzarea. Aceasta are loc foarte rar, de exemplu, atunci când se votează candidații pentru cele mai înalte poziții (judecător al Curții Constituționale, etc.)

Slovacia

Înregistrările se efectuează de către Consiliu și se publică pe site. Dacă presa dorește să cunoască ședințele Consiliului, i se permite să stea în sala în care discută Consiliul. Ședințele Consiliului sunt făcute publice, cu excepția sesiunilor în care Consiliul dispune capacitatea candidatului de a ocupa un post de judecător și asupra constatărilor făcute de Agenția Națională de Securitate în timpul controlului de securitate al judecătorului-candidat.

4. Recomandări

Privind transmiterea on-line a sesiunilor consiliului, există atât argumente pozitive cât și negative, beneficii și dezavantaje, și, prin urmare, publicarea și posibilitatea de a transmite on-line sesiunile ar trebui să fie întotdeauna în conformitate cu particularitățile sistemului judiciar.

Capitolul 10 Procedurile de apărare a independenței sistemului judiciar, judecătorilor și procurorilor

1. Procedurile implementate³⁵

În 11 state care participă la această cercetare există proceduri de apărare a independenței sistemului judiciar și a judecătorului individual (în unele cazuri, a procurorilor).

De asemenea, există sisteme judiciare care nu au implementat proceduri specifice de apărare a independenței sau reputației profesionale a magistraților, deși unii magistrați pentru relația cu mass-media, președinți de instanțe sau procurori șefi intervin în presă atunci când este necesar (BE).

Chiar și în cazurile în care nu sunt implementate proceduri separate, atacurile împotriva independenței judiciare sunt tratate ca făcând parte dintr-o problemă mai mare (de ex. o anumită hotărâre judecătorească, acuzații de încălcare a integrității). Sistemul judiciar este de regulă rezervat în comunicările acestuia cu aceste ocazii. În calitate de funcționari publici, judecătorii trebuie să suporte un anumit quantum de critici (chiar și atunci când pot fi regretabil insensibile sau chiar nepoliticoase). Atunci când se apără independența sau reputația instanțelor, punctul central nu se pune pe instanță sau judecător, ci pe întrebarea de ce este necesară independența pentru utilizatorii instanțelor și cetățenii obișnuiți (NL).

În Anglia și Țara Galilor, Lordul Cancelar, un membru al guvernului, are obligația legală de a apăra independența sistemului judiciar, care va fi exercitată uneori în acest scop. Fiind limitat de resursele disponibile, JCO este de acord din când în când și pregătește un comunicat pentru a încerca să corecteze raportarea greșită sau afectarea reputației sistemului judiciar în mod individual sau colectiv.

În Bulgaria, există un document referitor la procedura de răspuns către public a CSM în cazul afectării independenței sistemului judiciar. Documentul a fost elaborat în conformitate cu recomandările Raportului Comisiei Europene pentru Parlamentul European și Consiliu privind progresul Bulgariei conform mecanismului de cooperare și verificare din 21.01.2014. S-a menționat că CSM ar trebui să facă din apărarea independenței sistemului judiciar o prioritate - „pentru a stabili o procedură clară pentru modul în care CSM ar trebui să reacționeze în cazul interferențelor politice din sistemul judiciar și parchet”.

Procedura reglementează stabilirea cazurilor de afectare a independenței sistemului judiciar, posibilele reacții și acțiuni de monitorizare referitoare la anunțarea poziției CSM.

În alte state, cum ar fi România, există o procedură complexă. Astfel, conform art. 133 din Constituția României, Consiliul Superior al Magistraturii este garantul independenței justiției. În acest sens, Consiliul apără independența, imparțialitatea și reputația profesională a judecătorilor și procurorilor. Conform articolului 30 din Legea 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, Consiliul are dreptul și obligația de a notifica din oficiu atunci când independența și reputația profesională a judecătorilor și a procurorilor sunt afectate, iar judecătorii/procurorii pot, de asemenea, să notifice Consiliul cu privire la aceste aspecte.

Consiliul notifică Inspectia Judiciară pentru a verifica toate aspectele și, în funcție de concluzia

³⁵ Chestionar, întrebarea 33.

raportului Inspecției Judiciare, emite un comunicat de presă sau poate informa orice altă autoritate cu privire la constatările acestuia pentru a lua măsurile necesare.

Ca o concluzie generală, în fiecare stat respondent, există instrumente de apărare a independenței, chiar dacă nu sunt cuprinse într-un act procedural formal.

2. Informarea publicului cu privire la apărarea independenței

Dar, fiindcă în majoritatea statelor rezultatul acestei proceduri devine o declarație publică formală privind independența judiciară emisă de către Consiliul judiciar și, deoarece diferențele dintre democrațiile consolidate și unele noi și dintre sistemele judiciare pot duce la abordări foarte diferite, se recomandă ca o astfel de procedură să fie implementată dacă este adecvată specificității unui anumit sistem judiciar din fiecare stat. Cu toate acestea, cea mai interesantă provocare este de a găsi cel mai bun mod de a implementa o astfel de procedură pentru a obține cele mai bune beneficii.

Diferențele menționate mai sus dintre sistemele judiciare/democrații pot genera și diferite abordări în ceea ce privește modul în care se poate emite și poate avea loc reacția la astfel de atacuri, și anume fără argumente sau într-un mod mai pro-activ. O astfel de abordare fără argumente poate apărea în cazurile în care se emit comunicate de presă pentru comunicarea unor fapte cu privire la deciziile instanței în timp ce răspunsul cu privire la un atac sistematic are nevoie de o dezbateră și o reacție mai pro-activă.

Prin urmare, se recomandă să existe proceduri mai ales pentru apărarea sistemului judiciar ca întreg nu doar a independenței unui judecător/procuror individual.

Principala problemă este de a trata cererile depuse de judecători și procuror pentru ca independența/reputația lor să fie apărată de Consiliu.

Pentru a preveni aceste proceduri cuprinzătoare, Irlanda a subliniat încă o dată importanța instituției judecătorului pentru relația cu mass-media care are dreptul de a răspunde imediat la atacurile care vin din presă, de exemplu pentru a compensa impactul negativ care ar putea afecta imaginea justiției. În plus, pentru o apărare mai bună a judecătorilor individuali și chiar a întregului sistem judiciar, se preferă o abordare fără argumente și una mai extinsă mai degrabă decât o abordare individuală.

Ar trebui să se facă o distincție importantă între două concepte sensibile: integritate și independență. Problemele de integritate ar trebui investigate anterior și doar apoi ar trebui să se apere independența/ integritatea/ reputația. Orice abordare diferită poate cauza vulnerabilități și afecta negativ încrederea publicului.

Independența sistemului judiciar ar trebui pusă în relație cu publicul larg și ca privilegiu al sistemului judiciar. Prin urmare, se preferă o colaborare inițiată anterior și mai eficientă cu alte părți interesate.

Un exemplu de opoziție este abordarea poloneză atunci când se referă la atacurile la independență. Din păcate, acesta nu a fost un exemplu pozitiv deoarece importanța independenței judecătorilor a fost pusă în legătură nu cu interesul publicului larg, ci cu sistemul judiciar.

În Polonia, cazurile de acuzații de neintegritate a magistraților au devenit o știre, fiind

transformate în campanii pe panouri publicitare și promovate la nivel național. Membrii sistemului judiciar nu au fost atât de transparenți, iar, din cauza lipsei de comunicare din partea sistemului judiciar care nu a știut cum să reacționeze și cum să comunice, mesajul greșit a afectat în mod dramatic încrederea în sistemul judiciar.

3. Recomandări

În concluzie, există o diferență între apărarea independenței sistemului judiciar și independența judecătorilor (procurorilor) individuali.

Diferențele menționate mai sus pot genera o abordare diferită în ceea ce privește modul în care se poate emite și poate avea loc reacția la astfel de atacuri, și anume fără argumente sau faptic sau într-un mod mai pro-activ.

Un mod fără argumente poate caracteriza situațiile în care se emit comunicate de presă pentru a comunica faptele cu privire la deciziile instanței.

Un răspuns/o informare cu privire la/un atac sistematic are nevoie de o dezbatere și o reacție mai pro-activă.

Referitor la judecătorii (procurorii) individuali atunci când se contestă integritatea, Consiliile ar trebui să informeze publicul larg despre aceste aspecte și investigațiile efectuate în aceste cazuri.

Se recomandă implementarea unei proceduri în astfel de cazuri și comunicarea la nivel extern a rezultatului manipulării acestor cereri pentru apărarea atât a independenței ca întreg, când este cazul, cât și a independenței unui judecător/procuror individual, cel puțin printr-un comunicat de presă (cu trimitere la principiile și, apoi, la declarațiile care au afectat independența, pentru a informa publicul larg și a se asigura că încrederea publicului în sistemul judiciar rămâne neafectată)³⁶.

Când apar acuzații de corupție cu privire la membrii sistemului judiciar (corupția fiind riscul major al independenței sistemului judiciar), aceste acuzații trebuie cercetate, și trebuie întreprinse acțiuni și comunicate extern publicului larg, pentru a asigura încrederea în sistemul judiciar.

Capitolul 11 Capacitatea de a transmite mesajele către publicul larg

CAPACITATEA DE A TRANSMITE MESAJELE CĂTRE PUBLICUL LARG - EXEMPLE DE CELE MAI BUNE PRACTICI

În ceea ce privește identificarea bunelor practici³⁷, statele care participă la Chestionar au implementat o comunicare pro-activă pentru a consolida încrederea în sistemul judiciar, respondenții au avut posibilitatea de a completa o întrebare deschisă cu privire la indicarea bunelor practici din activitățile de informare.

³⁶ Referitor la modul de comunicare a rezultatului acestor proceduri la nivel extern, vezi Chestionarul, întrebarea 34.

³⁷ Chestionar, întrebarea 32.

Principalele aspecte prevăzute ca exemple de bune practici sunt următoarele:

- *broșurile informative cu privire la diverse teme și fișe informative pentru utilizatorii instanțelor, în sensul că informațiile relevante și importante sunt explicate doar prin infografice și cifre (informații despre sistemul de justiție, informații despre părțile la proceduri, cum ar fi procedurile penale sau procedurile de stabilire a tutelei etc.) (Austria, Ungaria, România)*
- *vizitele studenților/elevilor în instanțe pentru a participa la proceduri prin discuții ulterioare cu judecătorul sau procurorul, oferte de lecturi în școli organizate de judecători sau procurori, organizarea unor tururi cu ghid în instanțe și procese false; tururi cu ghid în instanță pentru școli, instanțele au un set de instrumente de informare la dispoziția lor pentru diverse formate de tur de divertisment cu scopul de a preda valorile de bază ale sistemului judiciar, organizarea unei „săptămâni judiciare” în septembrie adresată tinerilor, în care judecătorii vizitează în mod activ școli, răspund în direct la întrebări prin Facebook de două ori pe zi și instanțele sunt încurajate să organizeze o zi a ușilor deschise sau alte activități de informare (Olanda)*
- *manual de educație juridică redactat de judecători (România)*
- *organizarea „unor zile cu ușile deschise în instanță” pentru public; sistemul judiciar fiind reprezentat în mod regulat la diverse târguri de locuri de muncă în această privință (Austria, Finlanda, Ungaria, Olanda, România, Spania)*
- *promovarea documentarelor privind sistemul judiciar (Belgia)*
- *promovarea unui portal e-justiție unitar privind site-ul Consiliului (inclusiv pentru investigatori și votul electronic de la distanță, magistrații pot împărtăși comentarii și opinii cu privire la temele publicate, etc.) (Bulgaria)*
- *publicația educațională trebuie să fie distribuită în școli pe diferite teme (România, Spania)*
- *judecători instruiți pentru relația cu mass-media sunt întotdeauna disponibili să explice procedura și deciziile în cazurile cele mai mediatizate (Olanda)*
- *briefing-urile de bază ale judecătorilor pentru relația cu mass-media cu privire la procedură până la cazurile cele mai mediatizate sau despre temele juridice discutate adesea în presă (Olanda)*
- *„Trofeul pentru limbaj lipsit de echivoc” judiciar anual acordat unui judecător pentru cea mai clar formulată decizie, pentru a îmbunătăți accesibilitatea și înțelegerea deciziilor față de cetățeni (Olanda)*
- *articole de presă privind deciziile judecătorilor publicate imediat pe site-ul sistemului judiciar, link-uri către aceste articole sunt activate pe Twitter (Olanda)*
- *dosarele pe fond on-line cu privire la cazurile cele mai mediatizate sau la subiectele judiciare actuale și care se găsesc cu ușurință cu ajutorul navigatorului Google, cu toate informațiile despre caz sau temă într-o singură pagină web (Olanda)*
- *participarea pro-activă prin formate TV care prezintă funcționarea sistemului judiciar (de exemplu, serii de interviuri aprofundate cu judecătorii numiți „Soul searching with ... judges”) (Olanda)*
- *participarea pro-activă a judecătorilor pentru relația cu mass-media la activitățile curente sau dezbaterile programelor atunci când subiectele fac referire la dosare, sistemul judiciar sau statul de drept (Olanda)*
- *o politică pro-activă privind activitățile publice prin care să se informeze membrii parlamentului și reprezentanții organizațiilor publice și comerciale despre poziția sistemului judiciar în dezbaterile politice care se referă la sistemul judiciar sau la statul de drept (Olanda)*

- organizarea unor vizite anuale de lucru pentru membrii parlamentului în una sau mai multe instanțe în timpul vacanței parlamentare de vară (Olanda)
- organizarea unor clase principale anuale pentru personalul parlamentar pentru a oferi informații despre sistemul de stabilire a bugetului și nevoile bugetare ale sistemului judiciar (Olanda)
- revistă gratuită „The Judiciary” pentru utilizatorii instanțelor și cetățeni, disponibilă gratuit în instanțe și birouri publice pentru consultanță juridică gratuită, publicată de 4 ori pe an (Olanda, România)
- tinerii (12-24 de ani) sunt numiți „reporteri în instanță”, primesc acces deplin și sunt încurajați să posteze articole pe Facebook și pe propriile lor canale de rețele de socializare sociale pentru colegii lor o dată pe săptămână (Olanda)
- „Readers jury’s” sunt înființate în colaborare cu ziarul sau radiodifuzorul regional care urmăresc activ cazurile judiciare selectate și își raportează observațiile și opiniile în lucrare sau în program (Olanda)
- organizarea Academii Publice în cooperarea cu universitatea sau colegiile, unde judecătorii și oamenii de știință discută teme actuale cu publicul (Olanda)
- judecătorii care prezidează în competițiile de procese false. Aceste competiții le permit tinerilor
- să învețe despre sistemul de justiție penală (Irlanda de Nord, România)

Capitolul 12 Principalele recomandări și concluzii

1. Recomandări principale

Recomandările principale care pot fi extrase din toate cercetările efectuate de echipa de proiect sunt după cum urmează:

1. Sondajele privind încrederea publicului ar trebui puse în aplicare în țările membre și observatoare RECJ cel puțin o dată la trei ani, identificând părțile interesate relevante (cel puțin publicul larg, utilizatorii instanțelor, profesioniștii din domeniul juridic, judecătorii și personalul din domeniul judiciar). Sistemul judiciar din fiecare stat ar trebui să monitorizeze sondajele cantitative prin cercetări calitative, de exemplu, prin organizarea unor mese rotunde, grupuri de discuții sau consultări formale cu principalele grupuri interesate. Rezultatele acestor sondaje ar trebui folosite la dezvoltarea strategiilor de comunicare. Sistemele judiciare ar trebui să publice sondaje cu privire la încrederea publicului.
2. Sistemele judiciare ar trebui să folosească monitorizarea presei nu numai pentru a asigura un sumar al informațiilor relevante privind sistemul judiciar, ci și pentru a evalua și identifica tendințele cu privire la informațiile publicate sau dezbătute în presă, pentru a evalua și analiza opiniile pozitive și negative ale sistemului judiciar în presă în vederea abordării problemelor frecvente.
3. Sistemele judiciare ar trebui să adopte o strategie globală de comunicare sau să revizuiască și să extindă strategiile de comunicare existente, prioritare, dezvoltate în jurul unui mesaj central. Strategia de comunicare ar trebui să fie una integrată, aplicându-se nu numai membrilor consiliului judiciar, președinților și purtătorilor de cuvânt ai acestora ca reprezentanți oficiali ai sistemului judiciar (și altor instituții din cadrul sistemului judiciar, acolo unde este cazul), ci și fiecărui judecător și membru al personalului judiciar. Este necesară o strategie mai intensivă dacă încrederea publicului în sistemul judiciar este sub medie, în scădere sau instabilă.

4. Sistemele judiciare ar trebui să dezvolte instrumente de comunicare, ghiduri de bune practici cu alte ramuri ale puterii, alți profesioniști din domeniul judiciar și protocoale de gestionare a celor care sunt considerați ca fiind cei mai influenți actori în ceea ce privește promovarea încrederii publicului și a imaginii justiției.
5. Echipa de proiect recomandă ca membrii și observatorii RECJ să numească judecători sau procurori instruiți în domeniul tehnicilor de comunicare în funcția de purtători de cuvânt și să aibă un departament de specialitate folosind profesioniști în tehnici de comunicare, sub îndrumarea judecătorului/procurorului pentru relația cu mass-media. Ar trebui să existe protocoale implementate în cazul unui dezacord între judecătorul/procurorul pentru relația cu mass-media și conducerea Consiliului/ instanței/ parchetului.
6. Echipa de proiect recomandă formarea profesională în materie de comunicare tuturor judecătorilor și procurorilor (este necesară pentru comunicarea în instanță, într-un complet, etc.) inclusiv președinților instanței și procurorilor șefi și membrilor și personalului consiliilor. De asemenea, grefierii ar trebui instruiți în domeniul tehnicilor de comunicare.
7. Sistemele judiciare ar beneficia de comunicarea prin rețele de socializare, care astăzi este una dintre cele mai disponibile și utilizate în mass-media, și îndeplinește astfel așteptările și preferințele publicului. Punctele forte ale acestei metode de comunicare includ, în special: *mesajul trimis publicului este direct și nu poate fi „manipulat” prin presă, comunicatorul selectează publicul căruia i se adresează mesajul, mesajele pot fi susținute, sponsorizate, etc.* Se recomandă ca statele să aibă echipe de comunicare, chiar și săli de presă sau un mediu de lucru adecvat, dar și politici de comunicare.
8. Sistemul judiciar ar trebui să aibă o abordare unificată a branding-ului corporativ. Instituțiile ar trebui să își dezvolte propria lor marcă, nu numai în ceea ce privește mesajul, ci și în ceea ce privește conceptul, culoarea, etc. pentru a permite o identificare ușoară. Siglele, elementele de marcă ar trebui aplicate nu numai pe documente, ci și pe alte obiecte, chiar și pe mașinile care reprezintă o instituție. Înțelegând poziția specifică și nevoile diverselor instituții, siglele sunt într-o continuă evoluție și ar trebui să fie ajustate în consecință și pentru care ar trebui să se aloce un buget corespunzător.
9. Privind transmiterea on-line a sesiunilor consiliului, există atât argumente pozitive cât și negative, beneficii și dezavantaje, și, prin urmare, publicarea și posibilitatea pentru a transmite on-line sesiunile ar trebui să fie întotdeauna în conformitate cu particularitățile sistemului judiciar.
10. Există o diferență între apărarea independenței sistemului judiciar și cea a independenței judecătorilor (procurorilor) individuali. Diferențele menționate mai sus pot impune abordări diferite în ceea ce privește modul în care se poate gestiona reacția la astfel de atacuri, și anume fără argumente sau într-un mod mai pro-activ. Un mod fără argumente poate caracteriza situațiile în care se emit comunicate de presă pentru a comunica fapte cu privire la deciziile instanței. Un răspuns/o informare cu privire la un atac sistematic are nevoie de o dezbatere și o reacție mai pro-activă.
- 11.** Sistemele judiciare ar trebui să rămână în contact cu publicul larg, pentru a consolida încrederea în sistemul judiciar, organizând activități judiciare de informare în rândul publicului larg, prevăzându-se o listă de exemple în Capitolul 11.

2. Proiecte viitoare

2.1. Construirea încrederii în instituții în general, instrumente de comunicare cu alte ramuri ale puterii

Așa cum s-a concluzionat în Capitolul 3, este dificil, dacă nu imposibil, să crească în mod semnificativ încrederea în sistemul judiciar fără creșterea încrederii în instituții în general. Având în vedere experiența unor state post-comuniste, în care nivelul de încredere în instituții este în general redus, iar independența obiectivă a sistemului judiciar a fost provocată recent de alte ramuri ale puterii, ca o măsură preventivă pentru alte state, echipa de proiect recomandă introducerea unui set de orientări.

Echipa de proiect propune proiectul unor astfel de orientări dacă constituie tema altui proiect sau o continuare a prezentului proiect anul viitor.

2.2. Ghidurile de bune practici cu alți profesioniști din domeniul juridic

Luând în considerare importanța comunicării cu alți profesioniști din domeniul juridic, în special cu avocați și influența pe care o pot exercita asupra încrederii publicului și a imaginii justiției, echipa de proiect recomandă redactarea acestor orientări, folosind grupuri de calitate, compuse din judecători/procurori și avocați. Dezvoltarea și implementarea unei astfel de orientări pot fi subiectul altui proiect sau al unei continuări a acestuia anul următor.

2.3. Protocoalele încheiate cu persoanele care sunt considerate ca fiind actorii influenți în ceea ce privește promovarea încrederii publicului și a imaginii justiției.

Cei mai influenți actori sunt cei care doresc să răspundă chiar și în situații foarte dure sau sensibile. Aceștia pot fi politicieni, reporteri, unii judecători/procurorul bine cunoscut pe rețelele de socializare, profesorii de drept, etc. Sistemul judiciar ar trebui să identifice acele personalități care pot influența publicul larg.

Echipa de proiect recomandă consiliilor să dezvolte protocoale cu acești actori, și modul în care ar trebui redactate dacă sunt luate în considerare într-un proiect viitor sau în considerarea celui prezent anul viitor.

2.4. „Utilizarea corporativă a rețelelor de socializare”

Echipa de proiect propune o continuare a prezentului proiect cu dezvoltarea orientărilor de utilizare a rețelelor de socializare pentru diverse instituții din sistemul judiciar, pentru a ridica încrederea publicului și a îmbunătăți imaginea justiției.

2.5. Ghiduri de utilizare a rețelelor de socializare de către judecătorii/procurorii (grefierii) individuali și instituția consultantului în domeniul mass-media

Utilizarea pe scară largă a rețelelor de socializare ca un mijloc de comunicare chiar și în rândul judecătorilor și procurorilor nu poate fi ignorată și, prin urmare, s-ar recomanda să se elaboreze orientări de utilizare a rețelelor de socializare, fără a mai căuta să limiteze utilizarea lor și, prin urmare, libertatea de exprimare, ci să crească consistența în modul în care se utilizează și să promoveze o abordare atentă în legătură cu utilizarea rețelelor de socializare prin identificarea și evidențierea riscurilor care ar putea conduce chiar la o acțiune disciplinară. Acest lucru se aplică și grefierilor. Instituția consilierului în domeniul mass-media este o altă alternativă posibilă. O astfel de temă ar putea fi abordată într-un proiect viitor sau ca o continuare a prezentului proiect anul viitor.

3. Concluzii

Întrebarea cu privire la motivul pentru care sistemele judiciare din Europa ar trebui să se

concentreze pe importanța încrederii publicului și pe realitatea imaginii justiției este una cu totul legitimă.

Încrederea este principiul de bază al oricărei operațiuni de succes, indiferent dacă este privată sau de stat. Sistemul judiciar nu este în competiție cu alte ramuri ale puterii, dar este fundamental ca încrederea să fie stabilită și să existe o recunoaștere a independenței lui în modul în care funcționează. Încrederea nu poate fi cerută, aceasta trebuie să fie câștigată în modul în care funcționează sistemul judiciar împreună cu toți ceilalți participanți din proces, inclusiv procurorii și judecătorii.

Independența obiectivă și subiectivă a sistemului judiciar este strâns legată de încrederea publicului, așa cum se poate observa din rezultatele Proiectului RECJ privind independență și responsabilitatea. Este important să se înțeleagă pe deplin că independența sistemului judiciar nu este în beneficiul sistemului judiciar, ci este fundamentală pentru protecția publicului larg. Este o condiție indispensabilă de asigurare a accesului tuturor persoanelor la justiție, așa cum este păstrată cu sfințenie în mesajul central al RECJ.

Se recunoaște că creșterea și îmbunătățirea încrederii în sistemul judiciar nu este pe deplin posibilă în izolare, dar trebuie să fie însoțită de construirea încrederii în instituții în general care este o cale pe care o recomandă Proiectul.

Lista anexelor

Anexa 1	Prezentarea generală a RECJ, a surselor europene și internaționale privind încrederea publicului
Anexa 2	Prezentarea generală a tipurilor de strategii de comunicare
Anexa 3	Chestionarul RECJ privind încrederea publicului și imaginea justiției
Anexa 4	Prezentarea generală a mesajului central al consiliilor/sistemelor judiciare naționale
Anexa 5	Judecătorii pentru relația cu mass-media de profil din Olanda
Anexa 6	Prezentarea generală a membrilor și observatorilor participanți ai RECJ